

Guía informativa SCIAS de malalties i consells sanitaris

Nutrició Enteral

Guía informativa SCIAS de enfermedades y consejos sanitarios

Nutrición Enteral

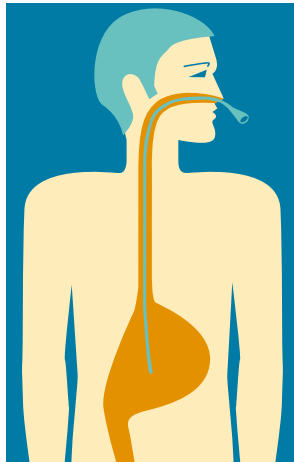

L'OBJECTIU DE LA NUTRICIÓ ENTERAL ÉS COBRIR LES NECESSITATS NUTRICIONALS DE LES PERSONES QUE NO PODEN INGERIR ALIMENTS PER VIA ORAL, DE FORMA TEMPORAL O PERMANENT.

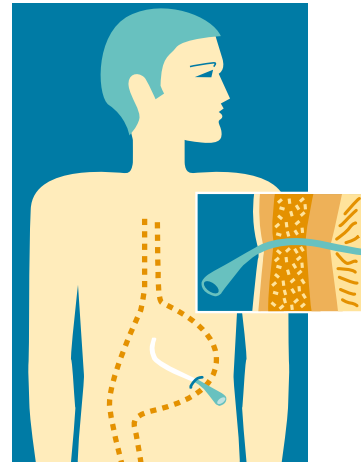
Quines són les vies d'accés?

La sonda nasogàstrica és un tub fi i flexible que es col·loca a través del nas fins l'estómac. No requereix procediments quirúrgics ni endoscòpics (Fig. 1).

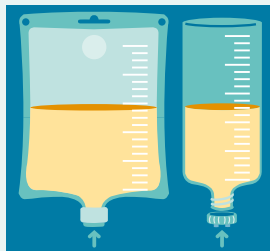
Les sondes per ostomia es col·loquen mitjançant procediments quirúrgics o endoscòpics a través de la pell. Ens referim a: gastrostomia si l'emplaçament és a l'estómac, jejunostomia quan s'emplaça a la porció de budell anomenada jejú, faringostomia quan és a la faringe o duodenostomia si es col·loca a la porció de budell anomenada duodé (Fig. 2)

(fig. 1)

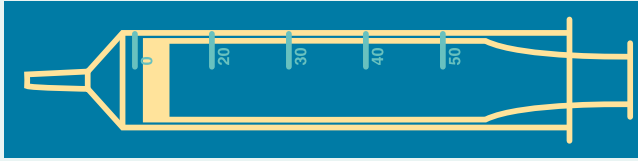
(fig. 2)

(fig. 3)

Material necessari per a l'administració de la nutrició enteral

- Envàs (flascó o bossa) de la fórmula (Fig. 3)
- Xeringa de 50 ml (Fig. 4)
- Aigua
- Gases o paper rebutjable
- Equip d'alimentació o línia d'administració: és un tub de plàstic flexible i transparent on s'intercalen la cambra de goteig i el regulador de flux (Fig. 5)

(fig. 4)

- Sonda d'alimentació (nasogàstrica o de gastrostomia). Un extrem arriba fins l'estómac i l'altre es connecta a l'equip o línia d'administració.
- Peu o ganxo per penjar l'envàs de nutrició enteral.

Quin tipus d'alimentació s'ha d'administrar?

Per a l'alimentació enteral s'utilitzen fórmules comercials líquides que contenen proteïnes, hidrats de carboni, greixos, vitamines, minerals i aigua en quantitats adequades per cobrir les necessitats nutricionals de cada persona.

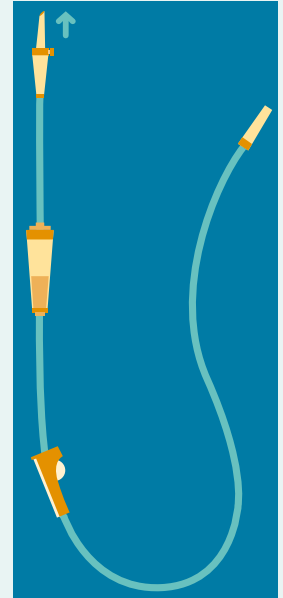
Malgrat això, hi pot haver situacions que requereixin un augment de necessitats d'aigua (estat febril, gent gran, onada de calor, etc). En aquests casos, es pot administrar aigua a través de la sonda amb una xeringa de 50 ml a intervals durant el dia.

Al mercat hi ha fórmules estàndard i especials segons el contingut de diferents nutrients.

La unitat de Dietètica li indicarà el tipus de fórmula, el volum diari i el ritme d'administració adequats per al seu cas.

Com s'ha d'administrar la nutrició enteral?

- Abans de qualsevol manipulació, renti's bé les mans.
- Eviti manipulacions del preparat que no siguin estrictament necessàries.
- Prepari la nutrició segons la pauta de la unitat de Dietètica.
- Incorpori el pacient entre 30 i 45 graus durant l'administració de la dieta. Mantingui'l així durant una hora després per evitar el risc d'aspiració.

(fig. 5)

Abans de qualsevol manipulació, renti's bé les mans

- Connecti l'equip a l'envàs i pengi'l a una alçada superior a 30 cm per sobre del nivell de la sonda.
- Ompli la cambra de goteig fins a la meitat pressionant-la i deixant-la anar.
- Obri el regulador de flux; un cop comenci a sortir líquid per l'extrem, tanqui'l.
- Connecti l'equip a la sonda (nasogàstrica o de gastrotomia).
- Obri lentament el regulador de flux de la sonda.
- Faci servir el regulador per ajustar la velocitat: obrint el pas, augmentarà la velocitat; tancant-lo, la disminuirà.
- Després de cada presa d'alimentació, introdueixi a la sonda uns 50 ml d'aigua tèbia amb la xeringa. D'aquesta manera es manté la sonda neta.
- Un cop buit l'envàs, es rebutjarà juntament amb l'equip d'administració i se'n farà servir un de net la següent vegada. Així s'evitaran possibles contaminacions.

Administració de medicació a través de la sonda de nutrició enteral

L'administració de medicaments es realitza a través de la sonda amb xeringa de 50 ml. No s'han d'introduir mai els medicaments dins de l'envàs de nutrició enteral. En general, es poden administrar tot tipus de medicaments amb presentació per a l'administració oral (comprimits, càpsules, xarops...). Els comprimits s'han de triturar en un morter fins a convertir-los en pols fina. Les càpsules s'han d'obrir i extreure'n el contingut. Cal afegir a la pols una cullerada sopera d'aigua, diluir-la bé i carregar-ho a la xeringa de 50 ml.

Alguns comprimits o càpsules no es poden triturar (preparats d'acció retardada, prolongada o altres), per això és important que, abans d'iniciar un tractament amb un nou medicament, consulti al seu farmacèutic si es pot triturar.

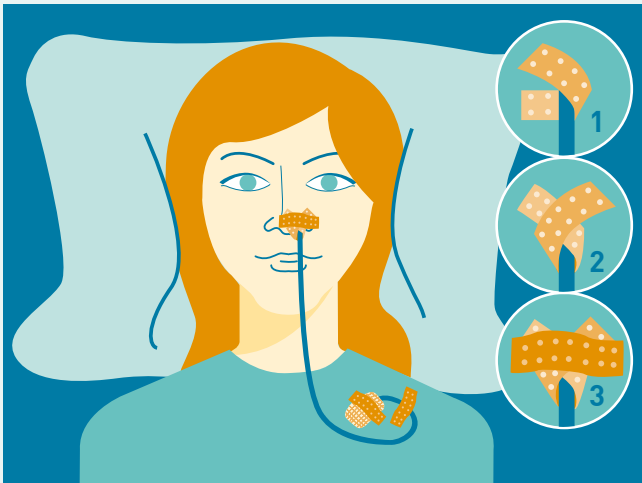
Un cop carregada la xeringa amb el medicament:

- Aturi la nutrició enteral.

- Renti la sonda amb 10-20 ml d'aigua.
- Introdueixi la medicació lentament.
- Torni a rentar la sonda amb 10-20 ml d'aigua.
- Reiniciï la nutrició enteral.

Cures de la sonda nasogàstrica

Per tal d'evitar lesions, cal mobilitzar diàriament la sonda fent-la girar. Canviï la fixació de la sonda cada dia perquè no es produeixin lesions a les fosses nasals (Fig. 6). Una bona fixació de la sonda amb esparadrap a les fosses nasals evitarà els moviments o desplaçaments.

(fig. 6)

És important una higiene diària meticulosa de les fosses nasals i de la boca.

Netegi les fosses nasals amb un mocador de paper humitejat amb aigua tèbia per retirar-ne les secrecions que es produeixin. Al mateix temps, netegi la sonda.

Netegi la boca de la mateixa manera. Si és possible i l'estat del pacient ho permet, pot glopejar elixir i rentar-se les dents.

Apliqui crema hidratant als llavis.

Cures de la sonda per ostomia

Examini la pell de la zona d'inserció de la sonda (ostomia) i observi si hi ha cap signe d'infecció, secrecions o irritació.

Les dues primeres setmanes es netejarà la zona amb sèrum fisiològic i un antisèptic (Topionic® o similar). És important mantenir la zona ben seca. Després d'aquest període, es rentarà diàriament amb aigua i sabó.

Mobilitzi la sonda cada dia en el moment de la higiene per comprovar que es mou lliurement.

Observi la sonda per comprovar que la seva posició és correcta, és a dir, que no es mogui respecte a un punt de referència en la pell.

Quines complicacions poden aparèixer?

- Obstrucció de la sonda.
- Dolor abdominal.
- Vòmits.
- Trastorns del ritme deposicional: diarrees o estrenyiment amb fecalomes.
- Broncoaspiració, és a dir, aspiració del preparat nutricional cap al pulmó.
- Infecció de la ferida cutània, irritació local (en cas de sonda de gastrostomia).

Consulti el seu metge en qualsevol d'aquests casos.

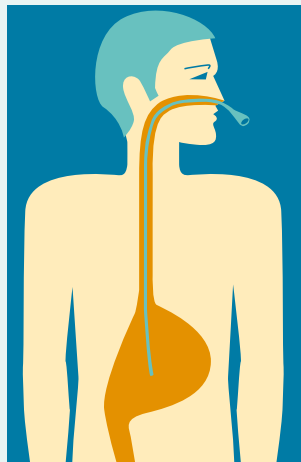
Com pot aconseguir el material necessari?

A les farmàcies. La botiga de l'Hospital li pot facilitar el material que no necessiti recepta.

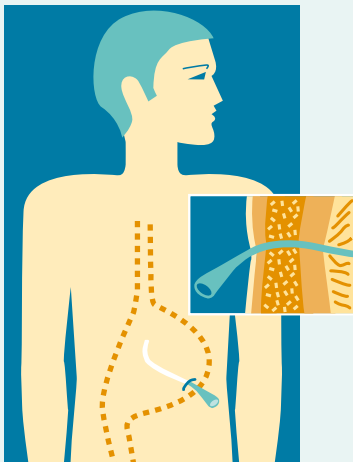
¿Cuáles son las vías de acceso?

La sonda nasogástrica es un tubo delgado y flexible que se coloca a través de la nariz hasta el estómago. No requiere procedimientos quirúrgicos ni endoscópicos (Fig. 1).

Las sondas por ostomía se colocan mediante procedimientos quirúrgicos o endoscópicos a través de la piel. Nos referimos a: gastrostomía si el emplazamiento es en el estómago, yeyunostomía cuando se coloca en la porción de intestino llamada yeyuno; faringostomía cuando es en la faringe y duodenostomía si es en la porción de intestino llamada duodeno (Fig. 2).

(fig. 1)

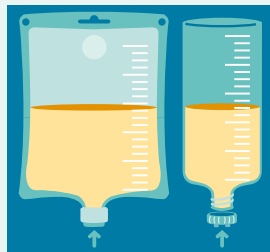

(fig. 2)

EL OBJETIVO DE LA NUTRICIÓN ENTERAL ES CUBRIR LAS NECESIDADES NUTRICIONALES DE LAS PERSONAS QUE NO PUEDEN INGERIR ALIMENTOS POR VÍA ORAL, DE FORMA TEMPORAL O PERMANENTE.

Material necesario para la administración de la nutrición enteral

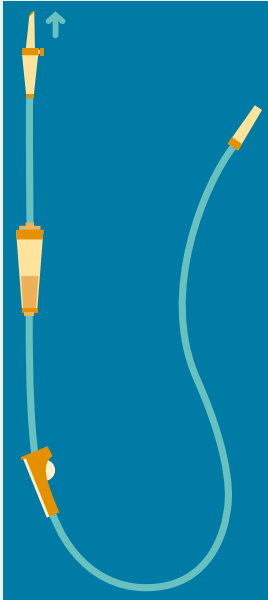
- Envase (frasco o bolsa) de la fórmula (Fig. 3)
- Jeringa de 50 ml (Fig. 4)
- Agua
- Gasas o papel desechable

(fig. 3)

(fig. 4)

(fig. 5)

- Equipo de alimentación o línea de administración: es un tubo de plástico flexible y transparente en el cual se intercalan la cámara de goteo y el regulador de flujo (Fig. 5).
- Sonda de alimentación (nasogástrica o de gastrostomía). Un extremo llega hasta el estómago y el otro se conecta al equipo o línea de administración.
- Pie o gancho para colgar el envase de nutrición enteral.

¿Qué tipo de alimentación se debe administrar?

Para la alimentación enteral se utilizan fórmulas comerciales líquidas que contienen proteínas, hidratos de carbono, grasas, vitaminas, minerales y agua en cantidades adecuadas para cubrir las necesidades nutricionales de cada persona.

A pesar de ello, pueden producirse situaciones que requieran un aumento de necesidad de agua (estado febril, ancianos, ola de calor, etc.). En estos casos, se puede administrar agua a través de la sonda con una jeringa de 50 ml a intervalos durante el día.

En el mercado hay fórmulas estándar y especiales según el contenido de diferentes nutrientes.

La unidad de Dietética le indicará el tipo de fórmula, el volumen diario y el ritmo de administración adecuados para su caso.

¿Cómo se debe administrar la nutrición enteral?

- Antes de cualquier manipulación, lávese bien las manos.
- Evite manipulaciones del preparado que no sean estrictamente necesarias.

- Prepare la nutrición según la pauta de la unidad de Dietética.
- Incorpore al paciente entre 30 y 45 grados durante la administración de la dieta. Manténgalo así durante una hora después, para evitar el riesgo de aspiración.
- Conecte el equipo al envase y cuélguelo a una altura superior a 30 cm por encima del nivel de la sonda.
- Llene la cámara de goteo hasta la mitad presionándola y soltándola.
- Abra el regulador de flujo; en cuanto empiece a salir líquido por el extremo, ciérrelo.
- Conecte el equipo a la sonda (nasogástrica o de gastrostomía).
- Abra lentamente el regulador de flujo de la sonda.
- Utilice el regulador para ajustar la velocidad: abriendo el paso, aumentará la velocidad; cerrándolo, la disminuirá.
- Después de cada toma de alimentación, introduzca en la sonda unos 50 ml de agua tibia con la jeringa. De este modo se mantiene la sonda limpia.
- Una vez vacío el envase, se desechará junto con el equipo de administración y se utilizará uno limpio en la siguiente toma. Así se evitarán posibles contaminaciones.

Administración de medicación a través de la sonda de nutrición enteral

La administración de medicamentos se realiza a través de la sonda con jeringa de 50 ml. No deben introducirse nunca los medicamentos en el envase de nutrición enteral. En general, se pueden administrar todo tipo de medicamentos con presentación para la administración oral (comprimidos, cápsulas, jarabes...). Los comprimidos deben triturarse en un mortero hasta convertirlos en polvo fino. Las cápsulas deben abrirse y extraer su contenido. Debe añadirse al polvo una cucharada sopera de agua, diluirlo bien y cargarlo en la jeringa de 50 ml.

Algunos comprimidos o cápsulas no se pueden triturar (preparados de acción retardada, prolongada u otros), por

Antes de cualquier manipulación, lávese bien las manos

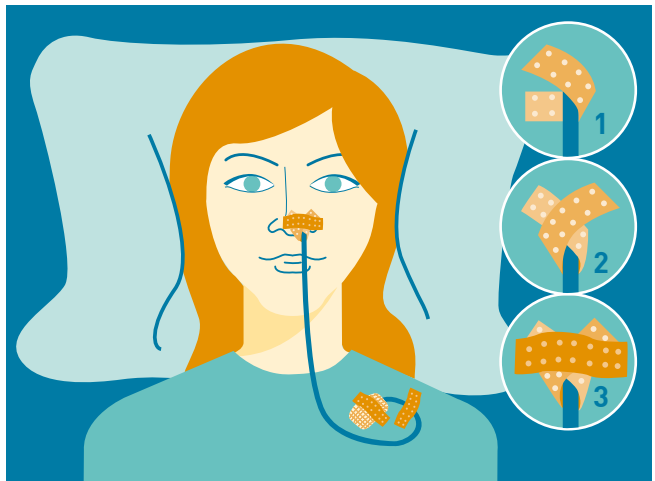
eso es importante que, antes de iniciar un tratamiento con un nuevo medicamento, consulte a su farmacéutico si se puede triturar.

Una vez cargada la jeringa con el medicamento:

- Detenga la nutrición enteral.
- Lave la sonda con 10-20 ml de agua.
- Introduzca la medicación lentamente.
- Vuelva a lavar la sonda con 10-20 ml de agua.
- Reinicie la nutrición enteral.

Cuidados de la sonda nasogástrica

Para evitar lesiones, debe movilizar diariamente la sonda haciéndola girar. Cambie la fijación de la sonda para que no se produzcan lesiones en las fosas nasales (Fig. 6). Una buena fijación de la sonda con esparadrapo a las fosas nasales evitará los movimientos o desplazamientos.

(fig. 6)

Es importante una higiene diaria meticulosa de las fosas nasales y de la boca.

Limpie las fosas nasales con un pañuelo humedecido con

agua tibia, retirando las secreciones que se produzcan. Al mismo tiempo, limpie la sonda.

Limpie la boca de la misma forma. Si es posible y el estado del paciente lo permite, puede enjuagarse la boca con un elixir y lavarse los dientes.

Aplique crema hidratante sobre los labios.

Cuidados de la sonda por ostomía

Examine la piel de la zona de inserción de la sonda (ostomía) y observe si hay algún signo de infección, secreciones o irritación.

Las dos primeras semanas se limpiará la zona con suero fisiológico y un antiséptico (Topionic® o similar). Es importante mantener la zona muy seca. Después de este período, se lavará diariamente con agua y jabón.

Movilice la sonda cada día en el momento de la higiene para comprobar que se mueve libremente.

Observe la sonda para comprobar que su posición es correcta, es decir, que no se mueva respecto a un punto de referencia en la piel.

¿Qué complicaciones pueden aparecer?

- Obstrucción de la sonda.
- Dolor abdominal.
- Vómitos.
- Trastornos del ritmo deposicional: diarreas o estreñimiento con fecalomas.
- Broncoaspiración, es decir, aspiración del preparado nutricional hacia el pulmón.
- Infección de la herida cutánea, irritación local (en casos de sonda de gastrostomía).

Consulte a su médico en cualquiera de estos casos.

¿Cómo puede conseguir el material necesario?

En las farmacias. La tienda del Hospital le puede facilitar el material que no necesite receta.

OBSERVACIONS OBSERVACIONES

TELÈFONS D'INTERÈS TELÉFONOS DE INTERÉS

Si té cap dubte o problema, o si creu que els seus símptomes són anormals, podem ajudar-lo/la. No dubti a consultar el seu metge.

Si tiene alguna duda o algún problema, o si cree que sus síntomas son anormales, podemos ayudarle. No dude en consultar a su médico.

Dr.: _____ Tel.: _____

En cas que no el localitzi pot trucar a:

En caso de no localizarlo puede llamar a:

Servei d'Urgències Domiciliàries (SUD)

Servicio de Urgencias Domiciliarias (SUD) Tel.: 93 280 33 66

HOSPITAL DE BARCELONA Tel.: 93 254 24 00

Altres / Otros: _____

Desitgem que vostè i la seva família hagin tingut una estada confortable entre nosaltres. Tots els professionals de l'hospital estem a la seva disposició per si ens necessita.

Deseamos que tanto usted como su familia hayan tenido una estancia confortable entre nosotros. Todos los profesionales del hospital estamos a su disposición por si nos necesita.

Revisat per / Revisado por:

C. Andreu, R. Ventura (infermeres / enfermeras).

D. Isasi, S. Vallès (dietistes / dietistas).

Revisió / Revisión:

Octubre 2009 / Octubre 2009

www.scias.com